

Vevradio – en klassiker när det handlar om hemberedskap. Foto: Jesper Cederlund, Riksantikvarieämbetet

Unik mobil utställning ska lära gymnasieelever om krisberedskap

I höst drar den mobila beredskapsutställningen ”Rädd eller beredd” igång. Utställningen ska turnera till olika gymnasieskolor runt om i landet och målet är att öka elevernas kunskap om krisberedskap. Svenska Blå Stjärnan är en av frivilligorganisationerna som är med och bemannar utställningen.

TEXT: ANN-CHRISTIN MATHIASSEN

”Rädd eller beredd – en livsviktig utställning” är ett samarbete mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens försvarshistoriska museer, Riksantikvarieämbetet och Frivilliga försvarsorganisationer. Det är en vandringsutställning i form av en container som kommer att stå på, eller i anslutning till, olika gymnasieskolor från och med i höst.

– Det är en stor satsning som pågår ända fram till år 2025. Utställningen är interaktiv och upplevelsebaserad och syftar till att eleverna ska få kunskap om beredskap inför kriser och krig, säger Helén Johansson, utställningsproducent på Flygvapenmuseum.

BRISTANDE KUNSKAPER HOS GYMNASIEELEVER

Helén Johansson menar att gymnasieelevernas kunskap i ämnet i dag är bristfällig och att den behöver förbättras. För att känna sig trygg är det viktigt att vara

förberedd och veta vad man kan göra när det oväntade händer, som till exempel vid ett större elavbrott, naturkatastrof eller krig.

– Syftet är att ge en ökad förståelse för att vi alla är en del av Sveriges beredskap, att alla behövs och är en viktig resurs för att klara krisen så bra som möjligt. Ungdomarna kommer också få en inblick i hur beredskapen i Sverige sett ut historiskt, från andra världskriget fram till i dag, säger hon.

Containern som används som utställningslokal har tidigare fungerat som fältsjukhus och går att fälla ut på sidorna så att den blir 35 kvadratmeter stor. Innehållet i utställningen kommer att bestå av fyra stationer som tar upp hemberedskap, källkritik och hur samhället och ens vardag påverkas av en kris. En del stationer är skärmbaserade, medan andra är mer analoga.

– Man ska få en känsla av hur det kan vara att befinna sig mitt i en allvarlig

kris. Exakt vad som ska hända kan jag inte avslöja utan det får eleverna uppleva på plats, säger Helén.

TURNÉ ÖVER HELA SVERIGE

Utställningen ska turnera runt i samtliga 21 regioner och de första skolorna för 2022 är redan inbokade. Under sommar- och jullov, när skolorna hålls stängda, är tanken att containern ska stå uppställd på olika muséer så att även allmänheten kan besöka den.

– Vi kommer också att erbjuda en digital version för de skolor som inte kan ta del av den fysiskt. Det har tagits fram läromaterial med fakta, övningar och diskussionsunderlag och målet är att Sveriges säkerhet och beredskap ska bli en del av skolornas läroplan så att kunskapen sprids.

GUIDER FRÅN SVENSKA BLÅ STJÄRNAN

Utställningen kommer att bemannas av personal från de frivilliga försvarsorgani-

Utställningen "Rädd eller beredd" ska hålla på till 2025. Foto: Jesper Cederlund, Riksantikvarieämbetet

sationerna. En av dem är Sarah Bergman från Svenska Blå Stjärnan. Hon är 27 år, bor i Linköping och har fått ledigt från sitt ordinarie jobb ett par dagar i veckan från och med i höst för att kunna jobba på utställningen.

– Jag har ett stort intresse för krisberedskap och det ska bli spännande att få vara med och hjälpa till. Det är ett viktigt uppdrag och jag hoppas att utställningen bidrar till att eleverna tar till sig den här kunskapen och blir bättre rustade om något skulle inträffa, säger Sarah. Tillsammans med övriga informatörer har hon gått en två dagar lång utbildning där hon fått lära sig mer om totalförsvaret, museipedagogik och utläring.

– Vi ska vara två informatörer på plats samtidigt och klassen kommer att delas in i två grupper. En av oss håller en liten föreläsning om krisberedskap och totalförsvaret inne i klassrummet, medan den andra är ute vid utställningen och berättar om vad som kommer att hända där inne. Efteråt samlar vi klassen igen för att sammanfatta allt och svara på frågor och tankar kring vad eleverna har varit med om.

BEREDD, INTE RÄDD

Eva Ladberg är utbildningskonsulent på

Svenska Blå Stjärnan och sitter med i arbetsgruppen för frivilligorganisationernas uppdrag i projektet. Hon ser det som mycket positivt att Svenska Blå Stjärnan kan vara med och bidra.

– Det här är en möjlighet för medlemmarna att få engagera sig och vara med "där det händer". Vi har ju också ett uppdrag som organisation att förmedla information om totalförsvaret. Tanken är att de frivilliga ska kunna få egna visningar på kvällstid och helger när skolorna är stängda. Eva hoppas också på aktiviteter kring de platser där utställningen befinner sig. Frivilliga från flera olika organisationer kommer att vara på plats samtidigt och det är ett utmärkt tillfälle att dela med sig av sina specifika kunskaper.

– Våra Blå Stjärnor skulle till exempel kunna hålla en kurs i första hjälpen hund, medan Civilförsvarfsförbundet kan ha en föreläsning i krisberedskap.

Evas förhoppning är att utställningen ska få fler unga att bli medvetna om vad som kan hända i framtiden och öka engagemanget kring sådana här frågor.

– Målet är att man ska vara beredd, inte rädd, och det är just det som den här utställningen handlar om.

FAKTA: UTSTÄLLNINGEN "RÄDD ELLER BEREDD"

Utställningen är ett samarbete mellan tre myndigheter:

- Statens försvarshistoriska museer. En museimyndighet med två centralmuseer – Flygvapenmuseum i Linköping och Armémuseum i Stockholm – som har till uppgift att främja kunskapen om det svenska försvaret genom tiderna och om försvarets roll i samhällsutvecklingen.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. En statlig myndighet som arbetar med krisberedskap, civilt försvar och skydd mot olyckor. En viktig uppgift är att öka befolkningens motståndskraft inför kris och krig.
- Riksantikvarieämbetet som med sin utställningsverkstad erbjuder teknik- och metodstöd till museer i Sverige för utveckling av utställningsmediet.

Källa: Statens försvarshistoriska museer